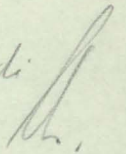

1959 Hirvengalon matkahuoltoisuus

*Aika luvun - huoltoisuus!
12W*

Vidi

yhdyn. Aasia eikä
löpötytä.

AS

Suomin

Arkihoon

S u o m e n P a n k i n J o h t o k u n n a l l e

VALTIO

FINSKA STATEN

Huomioita nykyisistä valuuttamääräyksistä Ruotsissa.

Suhteellisen vakaa valuuttatilanne - kansainvälisen ta-
loudellisen yhteistyön seurauksena syntynyt lisääntynyt valuut-
tojen vaihdettavuus ja entistä aktiivisempi raha- ja luottopoli-
tiikka - on tehnyt mahdolliseksi edelleen lieventää valuutan-
säännöstelyä Ruotsissa.

Nykyisin voimassa olevat valuuttamääräykset perustuvat
heinäkuun 1 päivänä 1959 säädettyyn valuuttalakiin ja samanaikai-
sesti annettuun valuuttasäännökseen, jälkimmäisen ollessa voimas-
sa kesäkuun 30 päivään 1960 saakka.

Tähän mennessä on tavaratuontia vapautettu siinä määrin,
että ruotsalaiset markkinat ovat nyt lähes kokonaan avoinna ulko-
maiselle kilpailulle. Sellaisten tavararyhmien osuus kokonais-

tuonnissa - kuten paperin ja rautamalmin - joihin näiden kauppatai talouspoliittisista syistä on noudatettu eräitä rajoituksia, on vähäarvoinen.

OEEC-ryhmään ja dollarialueeseen kuuluvista maista ta-¹⁾ pantuvasta tuonnista on tällä hetkellä noin 90% vapaalistalla, joten tavaroita voidaan tuoda rajoittamattomasti ilman tuontilisenssiä ja suorittaa niistä aiheutuvat maksut ruotsalaisen valuuttapankin välityksellä, joskin ennakkomaksujen suhteen on olemassa tiettyjä rajoituksia. Ennakkomaksujen ylärajana on yleensä pidetty Skr 25.000:-, mutta mikäli kysymyksessä on jokin pitemmän toimitusajan vaatima esim. yhden miljoonan Ruotsin kruunun arvoinen konehankinta, on ennakkosuorituksena voitu hyväksyä 1/3 tavaran kokonaishinnasta.

Milloin tuontilisenssi vaaditaan, myönnetään se rajoituksetta niin OEEC- ja dollarialueilta kuin näiden ulkopuolelta-kin tuotaville tavaroille, ellei niiden suhteen ole erikoista syytä suojata kotimarkkinateollisuutta.

Tuonnin vapauttamisen ohella on muitakin ulkomaille suoritettavia maksuja varten annettuja määräyksiä edelleen lievennetty. Näihin kuuluvat erilaisista palveluksista aiheutuvat korvaukset, turistimaksut sekä korot ja muu tulo, mikä on syntynyt ulkomaisen pääoman investoimisesta Ruotsissa.

Matkavaluuttaa myönnetään henkilöä ja kalenterivuotta kohti enintään Skr 5.000:- edellyttäen, että asianomainen on oleskellut Ruotsissa vähintään yhden vuoden tai milloin kysymyk-

1) OEEC-alueeseen noudatettava vapaalista koskee myös Suomea, Indonesiaa ja Jugoslaviaa. Samoin on määrätynlainen tuonti, kuten kahvi Brasiliasta, lisenssivapaata.

sessä on ulkomailla vakinaisesti asuva Ruotsin kansalainen, joka kotimaassa käyntinsä jälkeen palaa ulkomaille. Lisäksi voi henkilö käyttää ulkomaanmatkallaan Skr 1.000:- kuitenkin niin, että seteleinä on lupa viedä maasta ainoastaan Skr 100:-.

Liike- ja virkamatkoja varten myönnetään valuuttaa harkinnan mukaan, ts. mikä matkan tarkoitukseen ja sen kestoaikaan nähden on kohtuullista.

Määräys lisenssimaksujen suorituksista - koskien sellaista patenttia, valmistusmetodia tai reseptiä, jota lisenssinsaaja käyttää yksinomaan Ruotsissa - kumottiin elokuun 18 päivänä 1959, joten ne ovat nyt täysin vapaasti maksettavia.

Ulkomaisen laivan satamakulut, kanavakustannukset, bunkkerit, ruokavarat tai vastaavat sekä korjauskustannukset voidaan suorittaa ilman erikoislupaa aina Skr 50.000:- saakka laivaa ja satamapoikkeamaa kohti. Ruotsalaisten laivojen rakentamis- ja luokituskustannuksista aiheutuvat maksut voidaan suorittaa vapaasti ainoastaan siinä tapauksessa, että ne käsittävät jälkimaksuja.

Pääomaluonteisista maksuista mainittakoon, että perinnön siirtämiseen annetaan lupa aina Skr 50.000:- saakka henkilöä kohti. Samoin on siirtolaisella oikeus eri anomuksesta viedä maasta Skr 75.000:-, mihin määrään on sisällytetty myös em. turistimatkoja varten myönnettävä matkavaluutta.

Myös henkilöllä - olematta pysyvästi maassa asuva, mutta jolla on työpaikka Ruotsissa tai ruotsalaisessa laivassa - on oikeus siirtää kotimaahansa Skr 5.000:- kerrallaan edellyttäen, että mainittu siirtomäärä koostuu työansion säästämistä ja että siirto tapahtuu joko ruotsalaisen työnantajan toimeksiannos-

ta tai ainakin tämän kirjallisesti todistamana.

Vientitavaramaksut, niinkuin myös muut luonteeltaan juoksevat maksut (palvelukset, lahjat, avustukset, eläkkeet jne) sekä perintö ja sopimuksenmukaiset kuoletukset voidaan yleensä esteettä siirtää Ruotsiin.

Edellä on lyhyesti tuotu esille ne valuuttasäännökset, mitkä koskevat ns. juoksevia maksuja, joiden suhteen on pyritty välttämään tarpeettomia supistuksia mahdollisimman laajassa mitassa. Tällä hetkellä ovatkin nämä maksut käytännöllisesti katsoen melkein kokonaan vapaasti siirrettäviä.

Valuutansäännöstelyn lähinnä tärkein tehtävä on kontrolloida pääomaliikkeitä. Tässä yhteydessä mainittakoon, että Kansainvälisen Valuuttarahaston toimintaan kuuluu mm. pyrkimys vapauttaa kansainväliset maksut. Tämä koskee kuitenkin vain juoksevia maksuja; sensijaan pääomamaksut on jätetty kunkin jäsenen oman kontrollin varaan. Sääntöjen mukaan jäsenmaalla on eräissä tapauksissa suorastaan velvollisuus kontrolloida ulosmeneviä pääomaliikkeitään tullakseen siten osalliseksi rahaston suomista eduista. Tämä kontrollivelvollisuus ymmärretään, kun tiedetään, mitä osaa spekulatiiviset pääomaliikkeet ja pääomakato ovat esittäneet silloin tällöin uudistuvissa valuuttakriiseissa. Pääoman vienti- ja tuontilupien myöntämisessä on Ruotsilla ollut pyrkimys vähentää niitä riskejä, jotka pääomasijoitusten seurauksena aiheuttavat äkillisiä muutoksia valuuttavaranossa. Samanaikaisesti on koetettu mahdollisuuksien mukaan välttää ulkolaisten omistuksessa olevien varojen kasaantumista Ruotsiin.

Ulkomaille tapahtuviin investointeihin myönnetään lupa poikkeuksetta, milloin kysymyksessä on ruotsalaisten tuotteiden myyntiyhtiön muodostaminen tai kun ruotsalaisen puolivalmisteen tuottaminen osoittautuu hyödylliseksi ulkomailla voimassa olevien tulliesteiden tai tuontirajoitusten perusteella, jotka vaikeuttavat valmiiden tuotteiden menekkiä. Yleensä investointitoimintaan suhtaudutaan vapaasti ja lupa myönnetään säännöllisesti tuottavalle yritykselle. Dollarialueelle tapahtuvaan investointiin suostutaan vain sellaisissa tapauksissa, milloin on todennäköistä, että se saa aikaan viennin edistymistä tai muuten tuo enemmän valuuttatuloja kuin varsinaista pääomatuloa.

OECC-maiden välinen sopimus sitoo jäseniään sikäli, että investoiminen ei saa olla vahingollinen ko. maalle, mutta myöntää oikeuden investointitoimintaan toisissa jäsenmaissa ja antaa luvan investointien tuottamien varojen siirtämiseen. Ruotsi on pidättänyt itselleen oikeuden olla myöntämättä lupaa tällaisille varoille niinä aikoina, jolloin on olemassa levottomuutta valuuttamarkkinoilla.

Seuraavat numerotiedot osoittavat Ruotsin suorittamat investoinnit ulkomailla vuosina 1955 - 1958 (milj. kruunuissa):

	1955	1956	1957	1958	1955/58
Dollarialue	22,5	29,3	74,1	60,8	186,7
Muut maat	114,1	106,1	117,2	110,0	447,4
Yhteensä	136,6	135,4	191,3	170,8	634,1

Puhtaasti sijoitusmielessä tapahtuvasta arvopaperien ostosta mainittakoon, että ulkomaiden ruotsalaisiin arvopapereihin suuntautuviin investointeihin ei ole ilman muuta voitu suostua, ajatellen lähinnä aikoja, jolloin valuuttamarkkinoilla vallitsee levottomuutta ja lisääntyvä arvopaperien jälleenmyynti tulisi aiheuttamaan rasitusta valuuttavarannossa.

Ulkomailla asuvalle (ei kuitenkaan henkilölle, joka nykyisin on Ruotsista lähtenyt siirtolainen) myönnetään lupa vaihtaa ruotsalaiset arvopaperinsa toisiin ruotsalaisiin arvopapereihin; ei kuitenkaan hyväksytä obligaatioiden vaihtamista osakkeisiin. Ulkomaalaisten omistuksessa olevien ruotsalaisten arvopaperien myynti Ruotsissa on myös sallittua.

Ulkomaalaisten omistamien ruotsalaisten arvopaperien ja obligaatioiden tuotto Ruotsin kruunuissa, korkosaatavat, kiinteistöstä saatu tulo ja maksut sopimuksenmukaisesti irtisanotuisista tai arvotuista ruotsalaisista tai Skr-määräisistä ulkomaisista obligaatioista voidaan nykyisin siirtää ulkomaille ilman keskuspankin ennakkotarkastusta.

Ruotsalaisten suorittamiin ulkomaisiin arvopaperisijoituksiin on asetettu kielteiselle kannalle, johtuen tämä osittain Ruotsin pääomamarkkinoilla vallitsevasta varojen niukkuudesta ja osaksi vaarasta, että pääoma nopeasti ja suurin määrin voisi tulla siirretyksi ulkomaille, milloin on pelkoa Ruotsin rahanarvon huononemisesta tai milloin on odotettavissa ulkomaisten valuuttojen uudelleenarvioiminen. Sitävastoin ruotsalaisten omistuksessa olevat ulkomaiset arvopaperit saa vaihtaa toisiin ulkomaisiin arvopapereihin edellyttäen, ettei kysymyksessä ole

obligaatioiden vaihtaminen osakkeisiin.

Ruotsalaisten omistuksessa olevien ulkomaisten arvopaperien myynti ja niistä saatujen varojen kotiinsiirto asianomaisessa järjestyksessä ei kohtaa esteitä.

Valuuttapankit tai muut valuuttakauppaa harjoittamaan oikeutetut voivat itse välittää - ilman keskuspankin ennakkotarkastusta - ruotsalaisten Skr-määräisten arvopaperien ostot ulkomailta, milloin maksu suoritetaan toisia samanlaisia arvopapereita vastaan edellyttäen, että ko. arvopapereita koskevat affidavittehdot on täytetty eikä kysymyksessä ole obligaatioiden vaihtaminen osakkeisiin.

Mitä tulee kaupalliseen luotonantoon, mikä myös ja ennenkaikkea maksutapojen muutoksien yhteydessä voi vaikuttaa maksutaseeseen merkittäväällä tavalla, mainittakoon, että kuuden kuukauden luotot on yleensä aina hyväksytty, eikä pitkäaikaisempiin kaan luottoihin ole suhtauduttu kielteisesti.

Valuuttojen kansainvälisen vaihtokelpoisuuden eroavuuksien perusteella on maksuteiden valvottavuudella ollut suhteellisen tärkeä merkitys valuuttakontrollissa. Erikoisasema tässä suhteessa on maksuliikenteellä niiden maiden kanssa, joihin Ruotsilla on bilateraaliset kauppa- ja maksusuhteet. Bilateraalisia kauppa- ja maksusuhteita ei valvota niinkään - kuten esim. Brasilian kanssa - valuutansäännöstelymielessä, vaan enemmänkin kauppapoliittisista syistä.

Valuuttamääräysten mukaan tapahtuvat maksut etupäässä valuuttapankkien tai niihin verrattavien kautta Ruotsin ja ulkomaiden välisessä maksuliikenteessä, kuitenkin tietyin supis-

tuksin maksun tapahtuessa dollarialueelle. Pääomamaksut on sitävastoin säännöllisesti alistettu keskuspankin tarkastettaviksi.

Ruotsin kruunun ulkomaisiin valuuttoihin nähden liisääntyneen vaihtokelpoisuuden seurauksena Ruotsista tapahtuvat maksut konvertible-alueelle - Ruotsin kannalta kaikki muut, paitsi bilateraaliset maat - voidaan suorittaa missä tahansa vaihtokelpoisessa valuutassa. Maksut bilateraalsiin maihin, ts. Brasiliaan, Bulgariaan, Puolaan, Romaniaan, Neuvostoliittoon, (Espanjaan 31.7.59 saakka), Tsekkoslovakiaan, Saksan itävyöhykkeelle ja Unkariin, tapahtuvat jatkuvasti bilateraalisia maksukanavia myöten. Myös ulkomailta Ruotsiin saapuvat maksut voivat olla missä tahansa vaihtokelpoisessa valuutassa paitsi, että maksu jostakin konvertible-alueelta ei saa tapahtua bilateraalista valuutta käyttäen.

Pyydän esittää Johtokunnalle parhaat kiitokseni minulle suodusta tilaisuudesta tutustua kahden kuukauden aikana vaihtovirkailijana Sveriges Riksbank'in toimintaan syksyllä 1959.

11.2.1960

Antero Hirvensalo

Antero Hirvensalo